

MLAČEV PŠENICE NA SELU PRI MIRNI

Do pričetka prireditve naložijo pšenico pod kozolcem in jo pripeljejo na vas

1. Deželica sonca in grozdja - PZ

2. Uvod Petra –

Na polju raste kruh. Ne le žlahtni pšenični kruh, ki je nekdam na naši zemlji pomenil – praznik. Na polju raste še vrsta drugih kruhov, ki so pomenili – vsakdanjik.

Od nekdam je bila plodna zemlja za slovenskega kmeta nekaj svetega. Vasi je stisnil na obrobja svojih polj ali na bregove in vzpetine, na katerih bi le težko oral. Najboljša zemlja v dolini pa je bila namenjena pšenici in za njo jeseni ajdi.

Da, samo da je kruh, da bi bilo dovolj kruha! Večna želja, ki se ponavlja iz leta v leto, iz roda v rod. Da bi vse, kar raste na polju, dobro rodilo.

3. Barica KS

4. Napoved mlačve –

Ko se je žito v kozolcu posušilo, je prišla na vrsto mlačev. Zopet se je zbrala vas in po vrsti je iz ene do druge hiše odmeval topot cepcev. Zrno je bilo treba ločiti od klasov, slama je šla nato v hlev za steljo, zrno pa v mlin. Če so hoteli slamo ohraniti čim bolj trdno, žita niso mlatili, ampak otepali.

Običajno pa so zrnje ločevali od slame z mlatvijo. V davnih časih so žito mlatili z navadno palico, tako da so z njo tolkli po snopih. V poznem srednjem veku je enostavno palico zamenjala dvodelna vrtljiva palice – **cepec**. Mlatači so mlatili v parih po dva, štiri ali več. Mlatili so ubrano, v ritmu, ki so ga spremljale stare vesele in nagajive pesmi.

Če so mlatili šterje mlatici, ja enakomirno odmevalo:

Pika, poka, pika, poka, ...

5. Po vrtu sem špansirala –PZ

6. Začetek mlačve

7. Pogovor z gospo Marijo Novak, ki plete česen – čebulo in veliko ve povedati o žetvi in mlačvi nekoč

8. Žetev se je pričela z molitvino. Žetev se je začela zgodaj zjutraj. Z žanjicami je prišel na njivo tudi gospodar z drugimi moškimi, ki so vezali snopje in ga zlagali v vrste. Tudi srpe so žanjicam brusili moški. Tisti, ki je brusil srpe, je navadno tudi nosil pijačo.

Žanjica je odžela za vsak snop najprej "povreslo", šop latovja, ki ga je razpolovila, ga dala navzkriž in potem zvila. Na tako pripravljen vez je polagala latovje kar s srpom, dokler ga ni bilo za snop. Vezač, ki je prišel za njo, je snop s povreslom povezal. En vezač je vezal za štirimi žanjicami, če pa je bil pridn, se jih ni ustrašil tudi sedem.

9. V dolini tihi PZ

10. Marija Gabrijelčič – dekle, ki je s Sela odšla v svet iskat in razdajat znanje in kjerkoli je, ji še vedno Selo pomeni nekaj svetega in se rada vrača.

11. Branko ali Gregor harmonika

12. Mlatijo dalje – pogovor z gospo Hildo Kralj, ki ve veliko povedati o

13. Pogovor z Franc Kirm – izdelava gajbic, Anton Zakrajšek - pletenje košar

14. Pogovor z Alojz Rebernik – klepanje kose

15. Rože je na vrtu plela - PZ - mlatijo dalje

16. Pogovor – Janez Selak med

17. Izdelava rezancev za krave Mimi Zore +
18. Pogovor z Franc Strah – popravilo cepca
19. Sestavljanje voza – mladi Selani Jure, Gregor, Martin

Bo dovolj kruha pri hiši? Bo letos dobra letina? Takšne skrbi so bile vedno, v vseh časih in krajih, nad domom poljedelca; ne le gospodarja, pač pa tudi njegovih otrok

Mladi rod, ki je rasel na naši zemlji, je od zgodnje pomladi in potem vse leto poskušali prispevati svoj delež v prošnji za kruh.

*Lastovica, drobna ptica,
Al' rumena bo šenica?*

20. Zabučale gore – PZ

21. Mlačev se končuje – malica – likof, gospodinja + dekla prinesejo lon žanjicam

V preteklosti v naših krajih pšenični kruh ni bil ljudska hrana, saj je bila pšenica za kmeta predragoceno žito. *"Za domačega človeka je pšenica predobra,"* glasi staro prepričanje. S pšenico je le plačeval davke gospodi.

22. Izdelava škumpe – Viktor Kirm

23. Mladina pobere pšenico v vrečo in jo odnese v kaščo.

24. Dekle je zajemalo – PZ

25. Srečko Križnik – Selo nekoč – danes

26. Razglasitev treh NAJ ptičjih strašil

Komisija v sestavi Barica Kraljevski, Slavka Habinc in Igor Zaplotnik

27. Povabilo na razstavo in nakup na tržnici